

A XII-a Conferință Națională multidisciplinară – cu participare internațională
"Profesorul Dorin PAVEL – fondatorul hidroenergeticii românești",
SEBEȘ, 2012

IMPORTANȚA METODELOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN SISTEMUL EDUCAȚIONAL

Carmen BAL, Nicolae BAL

THE IMPORTANCE OF METHODS IN EDUCATIONAL SYSTEM

In an educational system in which the knowing and doing are true individual training standards, teaching plays an important role. Educational methods are a bridge between traditional teaching and the modern, the jointing of the two being the optimal variant of current education.

Keywords: education, methods, know, educational system

Cuvinte cheie: educați, metode educaționale, cunoaștere, sistem educațional

1. Generalități

Într-un sistem educațional în care *a ști* și *a face* sunt adevărate etaloane ale formării individului, metodologia predării joacă un rol important. Metodele de învățământ sunt o punte de legătură între sistemul tradițional de predare și cel modern, îmbinarea celor două fiind varianta optimă a învățământului actual.

Metodele de învățământ reprezintă modalitățile sistematice de lucru de care se pot servi profesori în activitatea de instruire și elevii în cea de învățare, capabile să conducă la rezolvarea obiectivelor pedagogice propuse.

Metoda provine din cuvântul grecesc. *methodos* (*odos* = cale, drum și *metha* = către; *methodos* = cercetare, căutare, urmărire) ce

înseamnă: „drum spre...; cale de urmat...” în vederea atingerii unor scopuri determinate, a obținerii unor rezultate așteptate

În acest sens *metoda* constituie o cale de acces spre cunoașterea și transformarea realității, spre însușirea științei și a tehnicii, a culturii și a comportamentelor umane, fiind o componentă indispensabilă procesului de instruire.

O primă clasificare a metodelor utilizate astăzi în învățământ (I. Cerghit, 2006) are în vedere criteriul istoric, departajându-le în două mari grupe:

- *metode* așa zise „*vechi*” denumite și „*tradiționale*” sau „*clasice*”, în esență cele ce fac apel la comunicarea directă, în curs de transformare și ele;

- *metode noi* sau „*moderne*”, expresie a celor mai recente inovații pedagogice, centrate pe elev, pe activitatea și dezvoltarea personalității acestuia.

În tabelul 3.1 (Cerghit, 2006, pag. 99) sunt prezentate unele avantaje și dezavantaje dintre metodele clasice și cele moderne, mai precis principalele dezavantaje și critici aduse metodelor practicate până în prezent și caracteristicile și principalele direcții de înnoire a metodelor pe care le încearcă învățământul de azi:

Metode clasice:	Metode moderne:
- acordă prioritate instruirii	- trec formația înaintea instruirii
- sunt centrate pe conținut, pe însușirea materiei; având o orientare <i>intelectualistă</i> ;	- sunt centrate pe elev, pe exersarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor;
- acordă întâietate activității profesorului (promovând un „ <i>învățământ magistral</i> ”);	- sunt axate pe activitatea și participarea elevului (studentului);
- pun accentul pe <i>predare</i> ;	- trec învățarea înaintea predării, concomitent cu ridicarea exigențelor față de predare;
- elevul (studentul) este privit ca <i>obiect</i> al instruirii;	- elevul (studentul devine, deopotrivă, <i>obiect</i> și <i>subiect</i> al actului de instruire și educare, al propriei sale formări;
- sunt <i>centrate pe cuvânt</i> , fiind dominant <i>comunicative</i> și <i>verbale</i> ;	- sunt centrate pe acțiune, pe explorare; unei <i>științe comunicate</i> i se preferă <i>știința din experiența</i> dobândită prin explorare, experimentare, cercetare sau acțiune;
- sunt orientate spre <i>produs</i> ; propune știința ca o sumă de cunoștințe finite;	- își îndreaptă atenția spre <i>procesele prin care elevii (studenții) ajung la elaborări personale</i> ;
- sunt abstracte și formale;	- pun accentul pe contactul direct cu

Metode clasice:	Metode moderne:
	realitatea, fiind concrete;
- propun o conducere rigidă a învățării;	- încurajează <i>munca independentă</i> , inițiativa, inventivitatea și creativitatea;
- promovează competiția;	- stimulează cooperarea și ajutorul reciproc;
- conferă profesorului un rol de purtător și transmițător de cunoștințe;	- rezervă profesorului un rol de <i>organizator</i> al condițiilor de învățare, de <i>îndrumător</i> și <i>animator</i> , ce catalizează energiile celor care învață;

Din această categorie de metode interactive sunt prezentate doar câteva dintre acestea, considerate relevante și anume:

1. Metoda asaltului de idei - brainstorming-ul

Inițiată de către Alex F. Osbon, această metodă este una dintre cele mai utile metode din practica pedagogică (Cerghit, 2001).

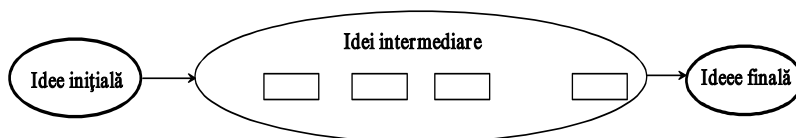
Este o metodă de discuție în grup cu funcția distinctă de a ușura căutarea și găsirea celei mai adecvate soluții a unei probleme de rezolvat, printr-o imensă mobilizarea a ideilor tuturor participanților la discuție.

Întrunind două aspecte principale, și anume:

- în sens original reprezintă o metodă *de simulare a creativității participanților* și totodată de descoperire a unor soluții inovatoare pentru problemele puse în discuție;

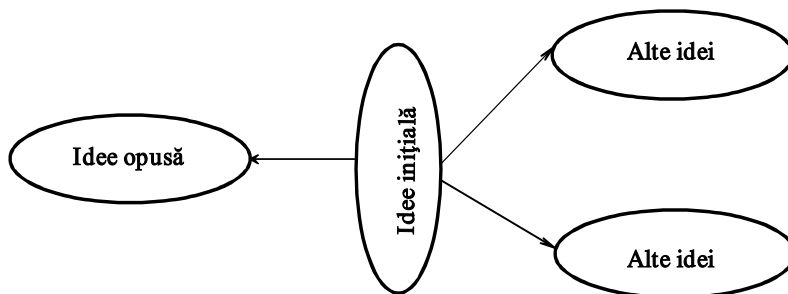
- în al doilea sens, definește *un cadru propice pentru instruirea școlară*.

Preluat de către inițiatorul ei din budismul Zen (desemnând *concentrarea spiritului în calm*), brainstormingul presupune amânarea evaluării ideilor emise pentru etapă ulterioară (de aceea brainstorming-ul se mai numește și *metoda evaluării amânate*) în primă etapă nici o afirmație nefiind supusă unui demers critic. Astfel se dezvoltă atmosfera constructivă, fiecare idee primind maximum de atenție, deoarece de la o explicație a fenomenului aparent greșită, prin contagiune, se pot propune soluții originale – vezi figura de mai jos.

În lipsa unei critici, se diminuează o serie de factori inhibitori și blocaje ale spontaneității de gândire care produc rutina intelectuală. Etapa primă, de ordin cantitativ, reunește un grup de 5-12 persoane, de preferință eterogen (într-un grup omogen există un consens considerabil ce poate limita spontaneitatea), care în timp de aproximativ o oră dezvoltă cât mai multe idei. Ideile pot fi emise pe trei căi:

1. *calea progresiv-liniară* ce presupune evoluția ideii prin completarea ei până la emiterea ideii - soluție de rezolvare a problemei;
2. *calea catalitică* – ideile fiind produse prin analogie sau prin apariția unei idei noi, opuse celei care a generat-o;

3. *calea mixtă*, când o idee poate dezvolta simultan soluții complementare și soluții opuse ei.

Sesiunea de brainstorming se desfășoară respectând anumite reguli esențiale care stabilesc:

- toate ideile, au caracter de cunoștințe și vor fi privite ca atare de către membri grupului;
- nu se va critica nici o sugestie;
- membri grupului trebuie să fie încurajați să construiască ideea altuia; la sfârșit, nici o idee nu aparține nimănui, se încurajează combinațiile de idei;
- se solicită idei membrilor „tăcuți” ai grupului, lucru care-i investește pe aceștia cu structura de rol de putere;
- calitatea este mai puțin importantă decât cantitatea, dar acesta nu trebuie să oprească membrii grupului să încerce să gândească creativ și inteligent.

În folosirea brainstormingului în interes educațional este util ca grupul care a emis ideile să fie același care le și evaluează la finalul sesiunii.

Braistorming-ul se folosește mai puțin în lecțiile obișnuite și mai mult în cadrul unor lecții de sinteză cu caracter aplicativ, în seminarii și în activitățile de cerc. La baza adoptării unor proiecte de acțiune legate, de exemplu, de prevenirea și combaterea poluării mediului înconjurător, a găsirii unor resurse proprii de autodotare a atelierelor și laboratoarelor școlare.

2. Metoda dezbaterii Philips – 66.

Este o metodă de tip braistorming, care permite utilizarea unui număr mare de participanți împărțiți în 5-6 echipe funcționale, fiecare cuprinzând *câte 6 persoane*. Creată de J. Donald Phillips de la Michigan State University, metoda este una deschisă spre posibilități de utilizare largi de la practica școlară curentă la activitățile de pregătire cu adulții.

În cadrul microgrupurilor formate, se desemnează câte un conducător de discuții, cu rol de moderator, activitatea, în echipă desfășurându-se pe trei coordonate: *pregătirea, desfășurarea și valorificarea* producției de idei.

Reuniunea Phillips 66 se întinde temporal pe durata a două ore și presupune două faze: *discuția pe grupe și dezbaterile în plen*.

Avantajele acestei metode sunt:

- se asigură o participare colectivă și activă la rezolvarea cazului;
- se obișnuiește cu tehnica argumentării, susținerii de idei și păreri;
- restrângerea subiectivității;
- acceptarea gândirii colective.

Metoda prezintă și următoarele *dezavantaje*:

- conducătorul discuției nu poate participa la dezbaterile din fiecare grupă, în plus, este nevoie de un timp suplimentar ca fiecare grupă în parte să-și poată prezenta concluziile;
- pericolul ca grupele să se deranjeze reciproc atunci când lucrează în aceeași sală de clasă.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Bal, Carmen, *Noțiuni de didactica specialității tehnice*, Editura UTPRES, Cluj Napoca, 2007.
- [2] Cerghit, L., Radu, I.T., Popescu, E., Vlăsceanu, L., *Didactica*, Editura didactică și pedagogică, București, 1990.
- [3] Cerghit, I., *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri strategii*, Editura Aramis, București, 2002.

Prof.Dr.Ing. Carmen BAL
Universitatea Tehnică din Cluj–Napoca,
DPPD, str. Daicoviciu nr. 15, Cluj-Napoca, 400020, România
Prof.Dr.Ing. Nicolae BAL
Universitatea Tehnică din Cluj–Napoca,
Departamentul Inginerie Mecanică, B-dul Muncii nr. 103-105,
400641 Cluj-Napoca, România